

טבעת הפלא

אוקראינה

בממלכה אחת, במדינה כלשהי, אינני יודע איזו, חי זוג זקנים עם בנם בשם מרטינקה. האיש עסק בציד, צד חיות בר, הניח מלכודות ביער, ובכך פרנס את המשפחה. יום אחד חלה הזקן ומת. לאשתו ולבנו השאיר רק מאתיים רובל. עבר שבוע, הלחם בבית נגמר, הגיע הזמן להשתמש בכסף שנשאר. לקחה האלמנה מאה רובל, נתנה לבנה ואמרה: "לך מרטינקה אל השכנים, בקש סוס ועגלה בהשאלה, סע העירה וקנה לנו לחם ואספקה לחורף. יעבור החורף, נצא לעבודה ונרוויח

למחייתנו."

מרטינקה לקח עגלה ויצא העירה. הלך בשוק ופתאום רואה – הסוחרים בדוכן הבשר תפסו כלב ומכים בו במקלות.

ניגש אליהם מרטינקה ושואל:

"למה אתם מכים אותו?"

"צריך להעניש אותו. הוא סחב ואכל שוק שלם של חזיר."

"אל תכו בו, מוטב שתמכרו לי אותו" ביקש מרטינקה.

"קנה אותו אם תרצה" אמרו הסוחרים.

"כמה לתת לכם?"

אחד הסוחרים התלוצץ:

"תן מאה רובל!"

מרטינקה לא אמר מילה, לא התווכח, הוציא את הארנק:

"הנה לכם מאה רובל!"
לקח את הכלב המסכן, שם על העגלה והתחיל
לחזור הביתה. נוסע וחושב לעצמו "איך לקרוא
לכלב? אקרא לו ז'וריק."
הגיע הביתה, אמו יצאה לקראתו ושואלת:
"נו, מרטינקה, קנית לחם ואספקה?"
"קנית לי מזל, אמא" אומר מרטינקה "קנית כלב
ז'וריק."
"מה אתה מספר?" אומרת אמא "איזה מזל בכלב?
אני שואלת האם קנית לחם והאספקה?,
"הייתי קונה אילו נשאר לי הכסף. אבל הוצאתי
מאה רובל על הכלב."
נזופה בו אמא:
"אין לנו מה לאכול, ואתה עוד מביא הנה כלב. היום
גירדתי שאריות כדי לאפות משהו לאכול. מחר כבר
לא יהיה. איך נחיה בלי לחם? אין לך שכל,

מרטינקה!"

למחרת נתנה לו אמא את מאה הרובל האחרונים:

"עכשיו כבר אל תפזר את הכסף, בני. קנה לחם

לחורף, אחרת לא נוכל להחזיק בחיים."

נסע מרטינקה העירה. בדרך ראה נערים שסוחבים

חתול קשור בחבל.

"מה אתם עושים אתו, ילדים?" שואל מרטינקה.

"הולכים להטביע אותו בנהר!"

"למה?"

"הוא סחב עוגה משולחן וליקק שמנת מכד החלב!"

"אל תטביעו אותו. מוטב תמכרו לי אותו."

"בקשה, קנה אותו."

"בכמה?"

"מאה רובל!" התבדח אחד הנערים.

מרטינקה לא ענה מילה, לא התחיל המשא ומתן.

הוציא את הארנק:

"הנה לכם מאה רובל!"

הוא שם את החתול בשק ונסע הביתה. אמא יצאה

לקראתו:

"אז מה, בני, קנית לחם, הספקה?"

"קניתי מזל שני, אמא. קניתי חתול בסקה."

"איזה מזל תמצא בחתול?" התרגזה אמא "אני

שואלת על לחם."

"כל הכסף הוצאתי על בסקה" עונה מרטינקה "אילו

נשאר, הייתי קונה."

אמא כעסה מאוד:

"אז עכשיו לך, מרטינקה, ותשכיר את עצמך

לעבודה, תחיה כפי שאתה רוצה, אם אתה

חסר-בינה כזה."

הלך מרטינקה לחפש עבודה. הלך בדרך ומולו בא

פופ (כומר רוסי).

"ברוך ההולך" אומר לו הפופ.

"ברוך אתה, אבי" עונה מרטינקה.
"לאן פניך?"

"הולך לחפש עבודה."

"אז בוא לעבוד אצלי" אומר הפופ "אבל תעבוד בלי הסכם מוקדם. תעבוד שלוש שנים ואגמל אתך ביד רחבה, לא תצטער. אבל עכשיו לא אגיד מה יהיה השכר שאתן לך."

מרטינקה הסכים. עבד אצל הפופ שלוש שנים.
הגיע זמן התשלום. בא מרטינקה אל הפופ.
"שלוש שנים, אבי, הבה ונתחשבן."

הפופ הוביל אותו למחסן והראה שני שקים.
"תבחר איזה תרצה" אמר "שק אחד עם כסף טהור ושני עם חול של נהר."

"זו בחירה לא פשוטה" חושב מרטינקה "אבל יהיה מה שיהיה, אהמר על המזל, אקח את החול"
ואומר:

"אקח את זה שמלא חול!"
"כרצונך" ענה הפופ.

מרטינקה העמיס שק חול כבד על גבו ויצא. הלך דרך היער ופתאום רואה – בקרחת יער עומד גדם עץ ובוער בלהבה גדולה. ועל הגדם, בין הלהבות, יושב נחש. הנחש ראה את הבחור והתחיל לקרוא:
"מרטינקה, בן האלמנה, הציל אותי מהאש ואגמל אתך יפה!"

"איך להציל אתך?"

"שפוך חול על האש מהשק שלך."

מרטינקה הוריד את השק מהגב, שפך את כל החול על הגדם הבוער והאש כבתה. הנחש זחל אליו וכרך את עצמו סביב צווארו. הבחור נבהל,
אבל הנחש אמר:

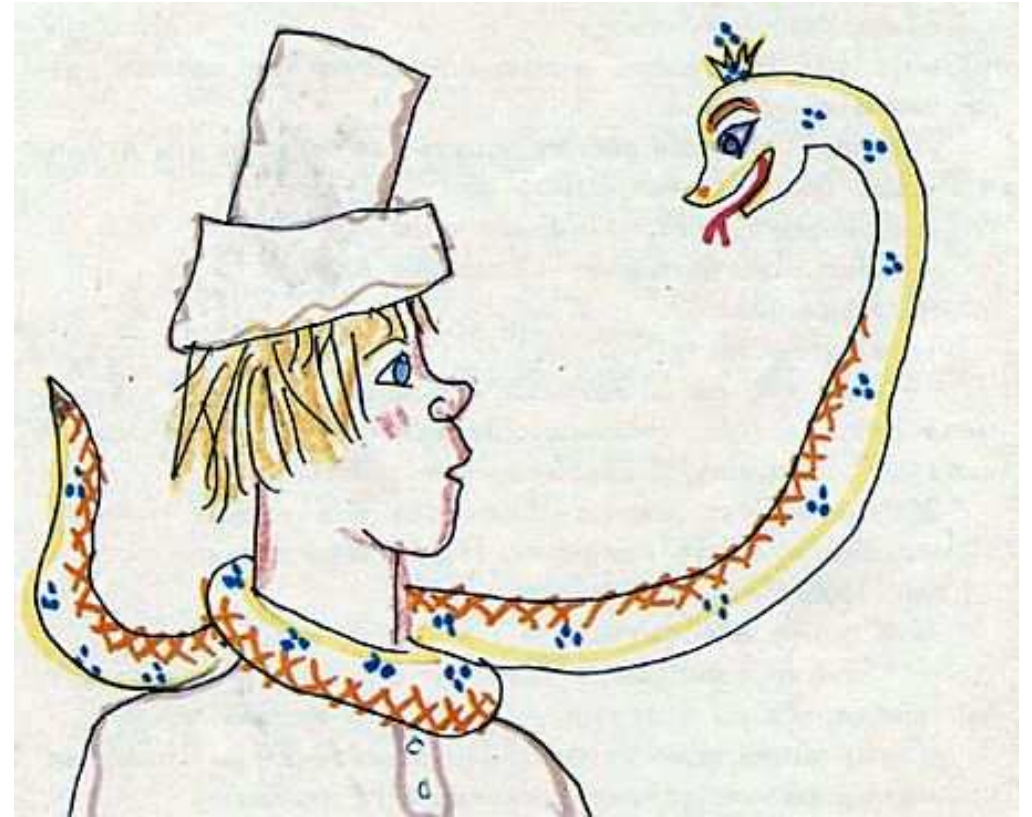
"אל תיבהל, מרטינקה, אני בת מלך שמכשף רע חטף. אבא שלי מלך של ממלכה תת-קרקעית. רק

שלא ניתן לתאר באגדה ולא לכתוב בספר. והנערה
אומרת לו:

"אבא שלי ירצה לתגמל אתך, הוא יציע לך זהב
וכסף או אבני חן יקרות. אבל אל תיקח דבר מאלה.
בקש רק את הטבעת שהוא עונד על הזרת שלו. זו
טבעת פלא, היא תעזור לך בכל צרה. אם תעביר
אותה מיד אחת לשנייה מיד יופיעו בפניך תריסר
בחורים צעירים, שימלאו כל משאלה שלך, מה
שרק תצווה להם."

ואז היא הצביעה על מעבר שתחת הסלע הלבן.
הם ירדו למטה והלכו זמן רב אפלה, ואחרי הליכה
ארוכה ראו פתאום אור, ויצאו לשדה רחב ידיים,
תחת שמיים כחולים, לממלכה תת-קרקעית.
ובשדה עמדה טירה זהובה.

"כאן חיים ההורים שלי" אמרה הנערה היפה.
הם נכנסו לטירה, לחדרים לבנים, ושם פגש אותם

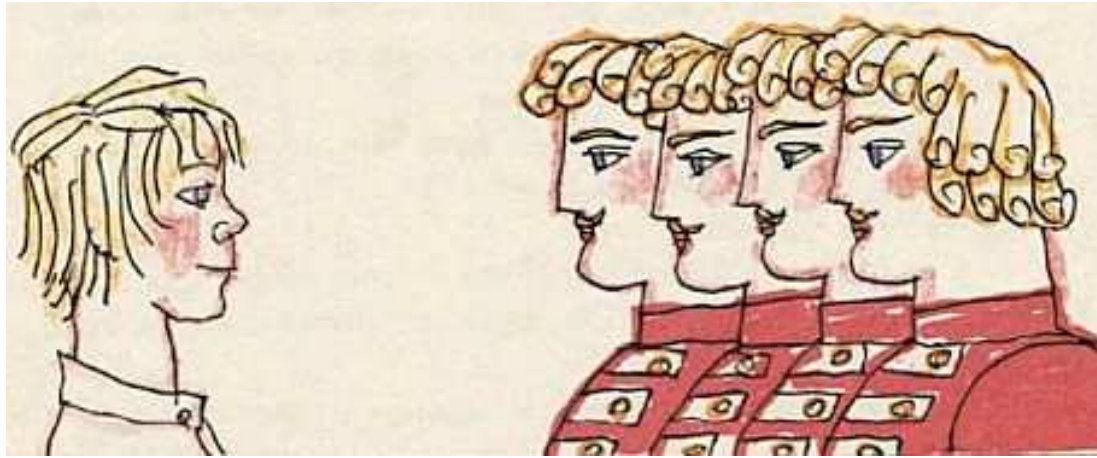
תביא אותי אל אבא-אמא שלי. "
מה יכול מרטינקה לעשות. הלך כפי שהנחש אמר
לו. הלך במשך שנה, הלך שנה שנייה, הלך שנה
שלישית. ואז הגיע אל סלע לבן גדול. הנחש גלש
מגופו, הכה בזנבו בסלע והפך לנערה, יפה כל כך

מרטינקה הודה למלך, לקח את הטבעת ויצא בדרך חזרה. הלך זמן רב אך בסוף חזר הביתה. אמא שמחה מאוד לראות אותו. אך הוא היה כבר עייף ונשכב לישון.

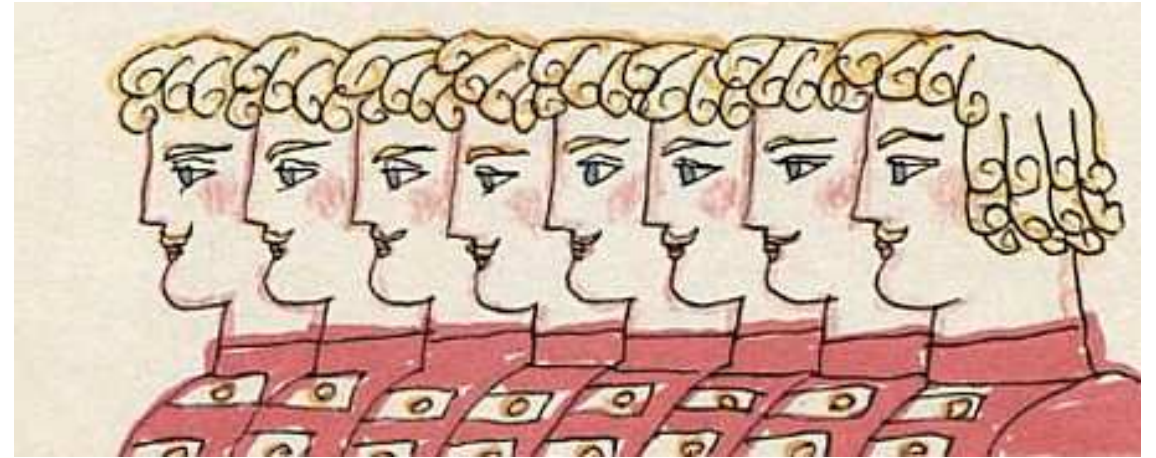
בלילה התעורר מרטינקה וחשב: "עכשיו הזמן לבדוק את הטבעת." הוא יצאה מהבית, העביר את הטבעת מיד ליד והנה, בלי לראות מאין, הופיעו לפניו תריסר בחורים צעירים, כולם דומים זה לזה, שיערה דומה לשערה, קול דומה לקול.

"מה תצווה, אדוננו?"
מרטינקה נעלם דום, לא ידע מה לומר. אך אחרי רגע התעשת ואומר:
"אני זקוק לבית חדש, גדול ויפה יותר, לבגדים מכובדים וגם לאוכל טוב, מובחר."
רק אמר והכל התקיים בדיוק.

המלך עצמו, ובירך אותם בנועם.
"ברוכה הבאה, בתי האהובה" אמר "איפה היית כל הזמן הזה?"
והנערה אומרת:
"ברוך תהיה אבא! הייתי אובדת כליל לולא הבחור הצעיר הזה. הוא הציל אותי ממות בשריפה והביא הנה, למולדתי."
"תודה לך, בחור טוב" אמר המלך "אני רוצה להודות לך ולתת פרס. יש לי זהב וכסף ואבני חן יקרות לרוב. קח כמה שתרצה."
ומרטינקה אומר:
"אין לי צורך באוצרות. תן לי רק למזכרת את הטבעת שאתה עונד על זרת ידך."
"בחרת טוב" אמר המלך "קח את הטבעת, אך תזכור – אל תספר לאיש מה כוחה, כי אחרת תסתבך בצרות."

"מה אתך, מרטינקה היקר! זה לא בשבילך. הרי המלך לא ידבר אתי. יגרשו אותי עם כלבים. אולי אפילו יוציאו אותי לגרדום."
אבל מרטינקה אומר:
"אל תפחדי, אמא, כשאני שולח, לכי בלי פחד. לכי למלך ואל תחזרי בלי תשובה."
מה יכלה אמא לעשות. הלכה לארמון המלך. הגיעה למדרגות, מנסה להיכנס בלי כל מסמך, בלי מכתב המלצה.
עצרו אותה השומרים.
"עמדי! מי שלח אתך? מי את?"

בבוקר אמא התעוררה ולא יכלה להבין דבר.
"איפה אנחנו, מרטינקה?" שאלה. והוא הסביר לה הכל, אך את סוד הטבעת לא גילה.
והם המשיכו עכשיו לחיות ללא דאגות, בלי בעיות. גם ז'וריק הכלב ובסקה החתול ניהלו אצלם חיים טובים.
עבר זמן ומרטינקה חשב "עכשיו אני צריך לקחת לי אישה" ואומר לאמא שלו:
"אמא, הגיע זמן שאתחתן, לכי למלך, בקשי את הבת שלו לאישה."
האם נבהלה:

והיא עונה:

"ומי אתם? אני הולכת למלך,
לשידוך."

מהומה התחילה בכניסה
לארמון, התאסף קהל. המלך
בעצמו הציץ דרך החלון
וקרא:

"מה קרה כאן. תנו לה
לעבור."

הגיעה אמא של מרטינקה אל המלך ואומרת:
"אל תכעס, מלכנו הרחום. אצלך סחורה, אצלי
הקונה. יש לך בת יפה ולי בן מרטינקה, בחור נבון.
זה יהיה זוג טוב!"
אמר המלך:

"זקנה, את בוודאי השתגעת. איך אפשר לשדך
לבנך, בן איכרים, בת של מלך?"

והזקנה אומרת:

"הבן שלי עולה על כולם במעשיו, ואין לא שווה.
אמר לי לא לחזור בלי תשובה."

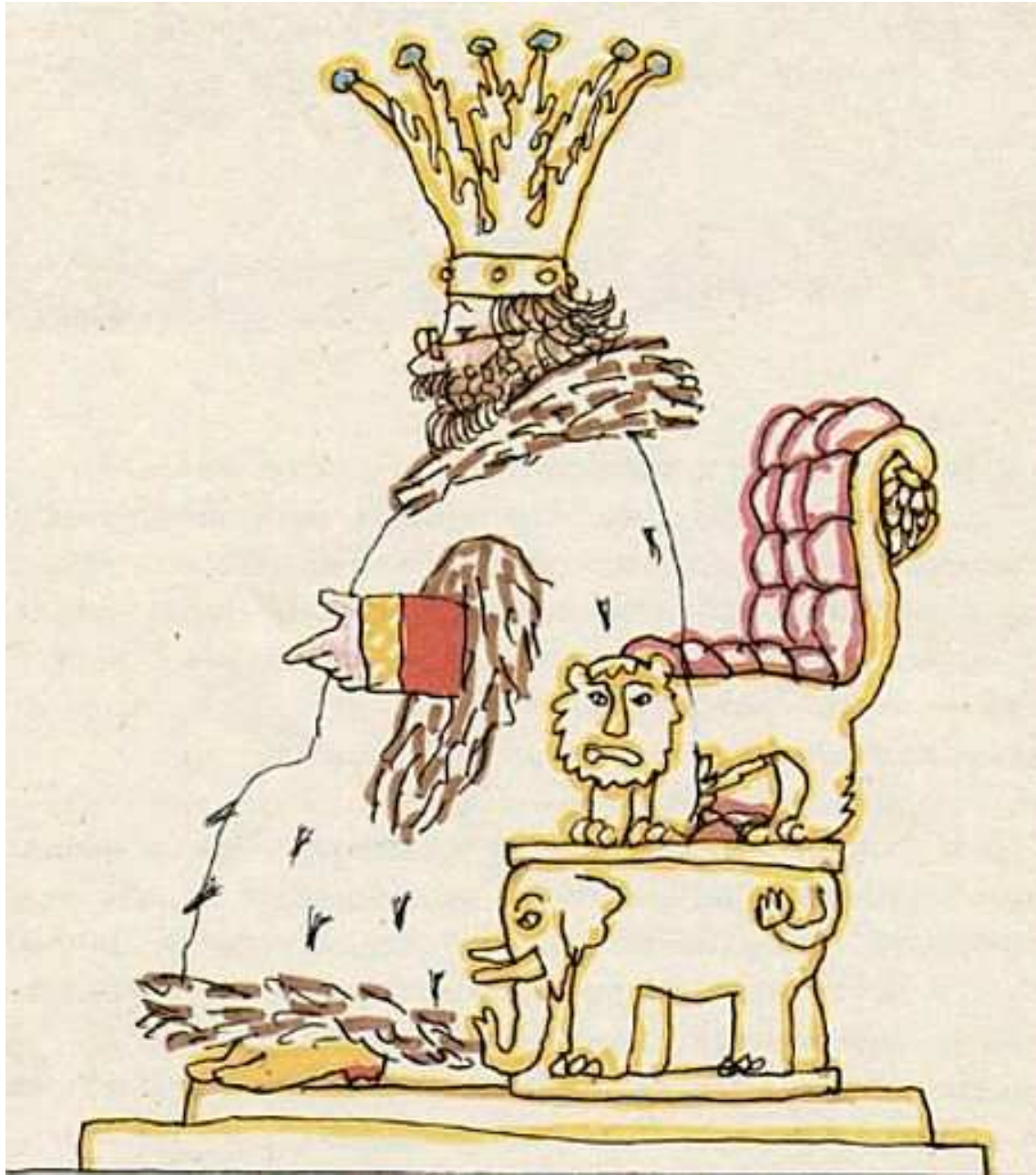
המלך חייך ואמר:

"טוב, אם הבן שלך מוצלח כזה, אז הנה מה אני
רוצה ממנו: תוך יום אחד שיבנה ארמון זהוב וממנו
אל הארמון שלי גשר גבישים תלוי, גמיש כזה, אבל
שלא ישבר. וסביב הארמון הזהוב שיעמדו הרבה
עצים ועליהם ישירו ציפורי גן העדן. אם הוא יצליח
לעשות כל זה ביום אחד, יקבל את בתי. ולא, אצווה
לכרות את ראשו."

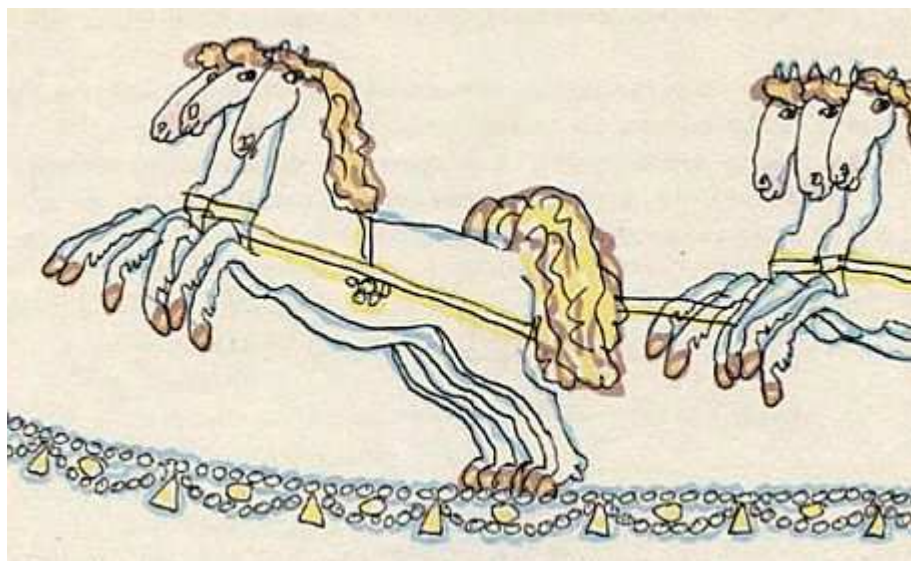
בוכייה חזרה הביתה אמא הזקנה. מרטינקה פוגש
אותה ושואל:

"למה את בוכה, אמא?"

"אוי מרטינקה, צרה, צרה כזו" ענתה לו אמא
"ידעתי שכך יהיה. אמרתי שזה לא בשבילך."

ועכשיו יכרתו את ראשך."
ואמא סיפרה לו על הדרישה של המלך.
"אין בעולם דבר בלתי אפשרי, אמא. תשכבי לישון.
בוקר הוא יותר חכם מערב."
אמא הלכה לישון ומרטינקה חיכה לאמצע לילה,
יצא מהבית, העביר את הטבעת מיד ליד ומיד
הופיעו שנים-עשר הבחורים.
"מה תצווה אדוננו?"
"הנה מה" אמר מרטינקה "תוך לילה אחד תקימו
ארמון זהב טוב יותר מארמון המלך, ממנו בנו גשר
אל ארמון המלך, גשר גבישים תלוי, שיהיה גמיש,
אך לא ישבר. וסביב הארמון תטעו עצים יפים
ועליהם שישירו ציפורי גן עדן!"
שנים-עשר הצעירים ענו:
"נעשה הכל, אדון!"
בבוקר התעורר המלך, הסתכל בחלון והופתע –

הצעירים שלו, אמר להם להכין לו בגדים של אביר וגם מרכבה יפה, רתומה לשישה סוסים. "והסוסים" אומר "שיהיו בני שערות זהב וכסף!" לא הספיק למצמץ בעיניים והכל היה כבר מוכן. התלבש מרטינקה יפה, נכנס למרכבה ונסע על גשר הגבישים אל ארמון המלך. המלך הכין נשף חתונה מפואר, השיא את בתו למרטינקה והזוג הצעיר חזר לארמון הזהב של מרטינקה, לחיות שם.

הכל כפי שאמר. הוא לא מאמין לעיניו, לקח משקפת ליד, בדק – הכל ישנו. ארמון זהב, גשר גבישים, ציפורי גן עדן. הוא קרא לבתו, הנסיכה היפה, ואמר לה: "מעולם לא חשבתי לחתן אותך עם בן איכרים, אך נתתי מילה, ומילה של מלך צריך לבצע. תתכונני לחתונה." הנסיכה הלכה ללבוש בגדי חתונה. ובאותו הזמן מרטינקה קרא שוב לשנים-עשר

הם חיו כך חודש, חודשיים, שלושה. אך לא לרוחה של בת המלך היה שחיתנו אותה עם בן האיכר. הרי אבא המלך תמיד אמר: "אשיא אותך לנסיך או לבנו של מלך גדול." והנסיכה חושבת כל הזמן "איך להיודע במה כוחו של מרטינקה? הרי הוא היה פעם עני ומסכן אז איך נעשה פתאום עשיר!" והתחילה לנסות בעורמה לחזר אחרי בעלה, לספר לו על אהבתה, להחמיא לו, לפנק אותו. ומרטינקה נעשה רך כמו פוך. ואז היא שואלת: "איך קרה, מרטינקה אהובי, שנעשית עשיר? למה אינך מספר זאת לי, לאשתך. ודאי אינך אוהב אותי, לא מאמין לי." ופעם מרטינקה סיפר לה: "יש לי טבעת מופלאה. מלך תת-קרקעי נתן לי אותה, כי הצלתי את בתו. עם הטבעת הזו אני יכול

מדי יום לבנות ארמונות זהב." וסיפר לה הכל איך היה. בלילה, כשמרטינקה נרדם, בת המלך הורידה את הטבעת מהזרת שלו, יצאה החוצה, העבירה את הטבעת מיד ליד. והופיעו שנים-עשר הצעירים. "מה רצונך, גבירתנו?" "הנה ההוראה שלי" אומרת בת המלך "שיהיה הכל כפי שהיה קודם, שמרטינקה יחיה כפי שהוא חי פעם, בבית הישן שלו. ואותי תעבירו, יחד עם הארמון הזה, רחוק מכאן, מעבר לשלושים ארצות, מעבר לים, לממלכה אחרת." ובאותו הרגע הארמון התרומם ועף מעבר לשלושים ארצות. המלך הסתכל בבוקר דרך החלון ורואה – אין ארמון, אין גשר, אין עצים. הסתכל שוב דרך המשקפת – אין כלום!

ז'וריק הכלב בא לחתול
בסקה:
"עצלן שכמותך, מה אתה
שוכב סתם על התנור?
הבעל שלנו בצרה, צריך
לעזור לו. הוא הציל אותנו
פעם, עכשיו זה תורנו לעזור
לו. בת המלך הוליכה אותו
שולל, לקחה את טבעת
הפלא. אנו צריכים למצוא
אותה ולהחזיר לבעל שלנו."
רצו ז'וריק ובסקה למגדל
שבו נכלא מרטינקה. בסקה
טיפס למעלה ונכנס דרך
החלון.
"שלום בעל הבית. איך אתה

"הי משרתים!" קרא המלך "תבדקו מה קרה כאן.
איפה הארמון? איפה הבת שלי?"
המשרתים רצו, חיפשו, חוזרים ומספרים:
"איפה שעמד הארמון עומד רק בית קטן. בבית
זקנה טווה צמר, מרטינקה ישן על התנור ומבתך
לא נשאר אפילו צל."
"תביאו לי את מרטינקה הנה!"
הביאו את מרטינקה.
צועק עליו המלך:
"ספר, גנב, מה עשית עם הבת שלי? איפה הארמון
שלך?"
"אינני יודע דבר" עונה מרטינקה "הכל נעלם!"
"אז תחשוב ותיוודע" אומר המלך "ובינתיים נכלא
אתך. תשב במגדל בלי אוכל ובלי שתייה!"
קראו לבנאים ואלה בנו מגדל אבן וכלאו בו את
מרטינקה, ורק למעלה השאירו חלון אחד.

חי?"

"אני רק עוד קצת חי" עונה לו מרטינקה "אני מחזיק בקושי ללא אוכל. כנראה אמות מרעב."

"אל תדאג, בעל הבית, כבר נאכיל אתך" אמר בסקה וירד למטה. ניגש לז'וריק ואומר לו:

"בעל הבית שלנו עלול למות מרעב. איך נוכל להשיג לו אוכל?"

אומר הכלב:

"אתה, בסקה, חתול חכם ועוד שואל איך משיגים

אוכל? נלך העירה, נחפש בחור שנושא מגש עם

לחמניות, אני אקפוץ לו אל הרגליים, הוא יעזוב את

המגש ואתה תאסוף מהר את המאפה ותביא אותם

למגדל למעלה."

וכך גם עשו. כשפגשו שליח מאפיה עם מגש מאפה

ז'וריק קפץ לו תחת רגליו, השליח נבהל, הפיל את

המגש והלחמניות נפלו ארצה. ובסקה החתול לא

התעצל. הוא אסף את כל הלחמניות והביא אותן למגדל, אל מרטינקה. הצטבר שם אוכל לחודש שלם.

ואז בסקה וז'וריק יצאו למסע אל מעבר לשלושים ארצות, אל המדינה הרחוקה, לחפש את טבעת הפלא. הלכו הרבה זמן עד שהגיעו לים. שאל ז'וריק:

"אני אוכל לעבור כאן בשחייה. ואיך אתך?"

אומר בסקה:

"אני לא יודע שחות. אם אכנס למים, אטבע."

"אז עלה על גב שלי!"

ביחד הם עברו את הים הכחול ומצאו את עצמם במדינה הרחוקה. שם מצאו את ארמון הזהב שבו

חיה בת המלך הכזבנית. אומר ז'וריק:

"לא יתנו לכלב להיכנס לארמון, ואתה חתול, תוכל להיכנס דרך המטבח."

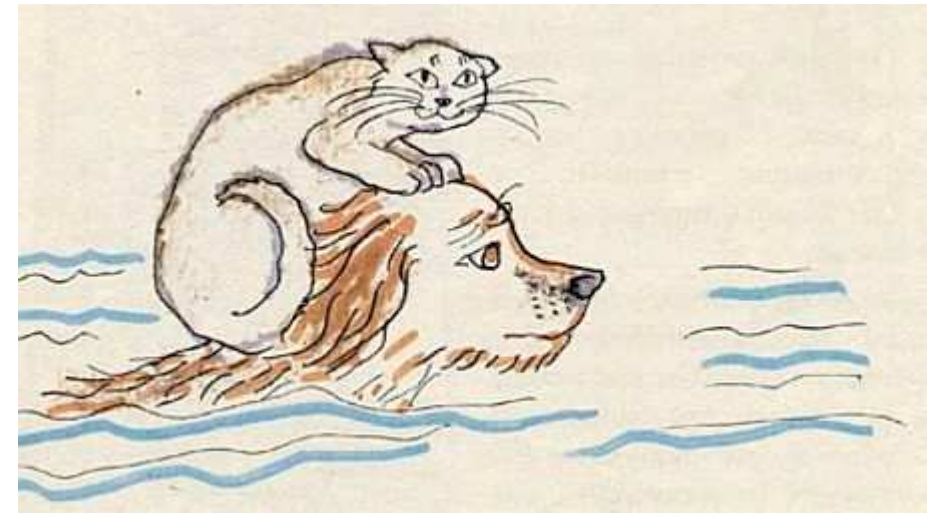
הטבעת."

הוא חיכה שהנסיכה תירדם, עלה על המיטה, התקרב לכרית ובקצה הזנב התחיל לדגדג לנסיכה תחת האף. היא התעטשה חזק והטבעת עפה החוצה מהפה. מזל שהחתול רואה טוב בלילה. הוא מיד ראה את הטבעת, תפס אותה ורץ מהר מהארמון. ושם כבר חיכה לו הכלב ז'וריק. ביחד רצו אל הים ושוב החתול עלה על גבו של הכלב. מהר רצו אל מגדל האבן. החתול לקח את הטבעת, טיפס למעלה והביא אותה למרטינקה. וזה כבר שלושה ימים בלי אוכל, בקושי חי. שמח מרטינקה, העביר את הטבעת מיד ליד ומיד הופיעו שנים-עשר הצעירים.

"מה רצונך, אדון?"

אומר להם מרטינקה:

"תפרקו את המגדל שבו אני כלוא, ותחזירו שוב

ניכנס בסקה דרך המטבח לארמון ומצא את חדר השינה של הנסיכה. ניכנס שם ביום, חיפש היטב ולא מצא את הטבעת. אחר כך ראה – בת המלך עונדת אותה על האצבע שלה. ניכנס החתול בלילה לחדר השינה אבל את הטבעת לא ראה על האצבע של הנסיכה. התברר לו שהיא בלילה שמה את הטבעת בפה, תחת לשונה. אז איך להשיג אותה? הזמן הלך ואזל. חושב בסקה: "יהיה מה שיהיה, אבל אני חייב להשיג את

מרטינקה "קח את בתך חזרה הביתה, שהיא
תספר לך בעצמה. ואני לא רוצה לראות ולשמוע
אותה."

"תבואי הביתה?" שואל המלך.

"אבוא" ענה הנסיכה.

לקח אותה המלך ונסעו.

ומרטינקה הביא את אמו הזקנה לארמון הזהב
והמשיך לחיות שם.

הכל למקומו – את ארמון הזהב, גשר הגבישים,
עצים עם ציפורי גן העדן. וגם אשתי, הנסיכה,
שתהיה בארמון.

בבוקר הכל היה שוב במקומו. המלך התעורר,
הסתכל בחלון ושוב לא האמין לעיניו – ארמון הזהב
עומד כפי שעמד קודם, גשר הגבישים תלוי, עצים
ירוקים וציפורים שרות – כל כפי שהיה.
ציווה המלך להביא מרכבה.

"אסע לשם ואבין מה קורה" אומר.

כשהגיע המלך לארמון הזהב, מרטינקה כבר חיכה
לו. והמלך לא סבלני:

"איפה הבת שלי? איפה היא?"

יצאה הנסיכה לקראת אביה.

"איפה היית? לאן נעלמת בתי היקרה?" שואל
המלך.

"איפה היא הייתה, רק היא יודעת" אומר לו